

Turbuly Lilla

Saját életükből szöve

A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem *Kiadjamagát* című előadásáról

Szeretek egyetemi vizsgaelőadásokra járni, mert tele vannak meglepetésekkel. Jó látni, ahogy évről évre alakulnak, felnőnek az először általában harmadéves korukban nagyközönség elé álló fiatalok. Újabb és újabb arcok, alakítások vésődnek az emlékezetbe, és azt veszem észre, hogy akinek egyetemista korában megjegyeztem a nevét, arcát, annak a későbbi pályáját is jobban figyelem. A budapesti egyetemisták ebből a szempontból sokkal jobban szem előtt vannak, hiszen Kolozsvárra vagy Marosvásárhelyre, de akár a kaposvári egyetemre is jóval ritkábban jut el kritikus. Szerencsére vannak vendéglőadások, így láttam még a tavasszal az Ódry Színpadon ezt az előadást. Erős élmény volt, készültem is írni róla, és mesélgettem mindenkinek, hogy képzeld, ilyet még nem is tapasztaltam: a végén ott álltak közvetlenül előttünk, sírtak mindahányan, és sírtunk mi, nézők is. Örültem, hogy a Zalaegerszegi Kortárs Művészeti Fesztiválra is meghívták az előadást, és így újra megnézhetem. Kíváncsi voltam, másodszorra hogyan hat majd, és hogyan hat előszörre a zalaegerszegi nézőkre.

A *Kiadjamagát* a kilenc fiatal színész saját történeteire épül. Egyre gyakrabban látunk ilyen előadásokat, amelyekben a színészek otthonról hozott, saját magukból merített anyaggal dolgoznak, több vizsgaelőadás is készült a közelmúltban hasonló módszerrel, legutóbb a pesti harmadévesek *1089* című szobaszínházi előadása. Míg azonban

ott elsősorban az egyetemi élményeket dolgozták fel, a *Kiadjamagát*ba a fiatal színészek teljes eddigi élete belefér.

A késő húszas-kora harmincas korosztály rendszerváltáshoz fűződő, mára emblematikussá vált első emlékét itt is felidézik: tévéző kisgyerekként élték meg, amikor Antall József miniszterelnök halálakor félbeszakították a *Kacsameséket*. (Hozzá kell tenni, ezen az évfolyamon csak Magyarországról érkezett hallgatók vannak, így hiába marosvásárhelyi az előadás, az egyetemi életet kivéve magyarországi emlékeiből építkeznek. És azt is, hogy akkor még, a kereskedelmi televíziózás bevezetése előtt, nem volt akkora választék tévécsatornákból, így nem csoda, hogy sok gyerek közös élménye lett ez a pillanat.)

Néhány cselekményszál többször is felbukkan az előadásban (például egy gyerekkori táborozás emlékképei, vagy éppen a *Kacsameséket* néző kislány családjának története). A történetdarabkák hozzákötődnek egy-egy archoz, és lassacskán a nézőben is összeáll valamiféle összbenyomás. Mint egy szöttes, amelybe minden színész beleszó néhány szílat, de beleszövi a néző is a saját emlékeit, és az egész a végére – ahogy a cím is ígéri – tényleg kiad egy mintázatot. Ebben komoly szerepe van a hétköznapi, rontott beszédűl a költői mondatfutamokig terjedő szövegformálásnak. (Itt említsük meg Forgács Péter rendező mellett Faragó Zsuzsa dramaturg nevét is.) Ez az összkép persze nézőnként eltérhet, éppen a generációs és a személyes tapasztalatok miatt. Az azonban egyértelműen kirajzolódik, hogy ebből a generációból már kevesen nőttek fel teljes családban, vagy ha a szülők együtt is maradtak, olyan konfliktusok árán, hogy az egyik jelenetben a lányuk szó szerint azért imádkozik, hogy váljanak végre el. (Nemrégiben Székely Kriszta rendező beszélt erről a nemzedéki tapasztalatról a Pécsi Országos Színházi Találkozón, a legjobb rendezés díját elnyert *Nóra*-rendezése kapcsán, egy ottani szakmai beszélgetésen.)

Bujdosás a hitelező elől, zaciba vándorló ékszerek, drogos testvér, félresikerült szerelmek, táborig megaláztatások. A személyességnek és a kitarulkozásnak ez az intenzitása egyszerre megható, felkavaró és ijesztő. A személyes mozzanatot az is erősíti, hogy a színészek a saját nevükön szerepelnek. Néha mintha egy pszichoterápiás foglalkozásra vagy családállításra kerültünk volna, miközben az előadás végig megmarad színháznak. Azt csak remélni merem, hogy a színészek lelkileg fel tudják dolgozni ezt a nyilvános kitarulkozást.

Forgács Péter rendező már a térhasználattal is jelzi, hogy a megszokottól eltérő lesz a színészek és a közönség viszonya. Mi ülünk ugyanis a színpadra, míg a színészek a nézőtérre játszanak. Vagyis az Ódry Színpadon tartott előadáson valóban a színpadon ültünk, a Kvártélyházban viszont erre az estére lebontották a dobogót és a színpad helyére helyezték el a nézőtéri székeket. Így nem éreztük magunkat színpadon, viszont az Ódry Színpadénál kisebb tér intimebb játékhelyzetet teremtett.

Az előadás úgy kezdődik, hogy a színészek berohannak a nézőtérre, székeken ugranak vagy másznak át, személyes jelenlétükkel és energiával töltik meg a teret. A nagy lendület időnként némi hadarásba és túlzott hangerőbe csap át, de ez később visszaáll az indokoltra. Mind a kilencüknek vannak emlékezetes jelenetei, pillanatai, mindnyájan teljes valójukkal vannak jelen, érződik, hogy számukra ennek az előadásnak most – éppen a személyessége miatt – nagyobb tétje van. Ők kilencen: Bálint Örs Hunor, Dunai Júlia Veronika, Gaál Attila Csaba, Gyarmati Éva, Hollai-Heiser Anna, Illés Alexa, Kozma Gábor Viktor, Tóth Szilvia Lilla, Wessely Zsófia Anna.

Mégis, két monológot mindenképpen ki kell emelni az előadás végéről: Illés Alexáét és Dunai Júlia Veronikáét. Illés Alexa a nagymamától tanult imát továbbgondolva jut el egy erős önvallomáshoz. Dunai Júlia Veronika pedig egy nagy lélegzettel elmondott, egyre emelkedő téttel és feszültséggel bíró körmondatban rajzol fel egy mindennapiságában is távlatos életet. A két monológ az egerszegi előadásban is erősen, a nézőtérre és a színpadon egyaránt érzelmeket keltve szólalt meg, így a könnyek ezúttal sem maradtak el egyik oldalon sem.

A *Kiadjamagát* egyszerre generációs és személyes számvetés, ugyanakkor egy végzős színészosztály bemutatkozása. Aki látta, biztosan jobban figyeli pályájuk alakulását, további szerepeiket, és a szerep mögött jobban látja majd az embert is.